

PRESS Diren Sanat EMWAP festival 2015

Shrapnel: 32 moments of massacre

DİREN SANAT

**DİLEK YORULMAZ'IN YÖNETMEN MEHMET ERGEN İLE
RÖPORTAJI: ROBOSKİ BİR SAHNEYE SİĞDIRILDI**

Anders Lustgarten'in Arcola Theatre için özel olarak yazdığı Roboski olayını konu alan 'Şarapnel; Katliam'ın 34 Parçası' adlı oyun Mehmet Ergen'in yönetiminde Arcola Theatre'da 11 Mart 2015 tarihinde ilk kez sahnelendi. Oyun sonrası oyunun yönetmeni Mehmet Ergen ile konuş

DİLEK YORULMAZ

‘Şarapnel; Katliam’ın 34 Parçası’ Anders Lutsgarten tarafından Arcola Theatre için özel olarak yazıldı. Neden böyle bir oyun sipariş etme gereği duydunuz?

Zaten İngiltere’de bütün yazarlar, bir tiyatro kumpanyası kendilerinden oyun sipariş ettiği zaman yazıyorlar. Türkiye’de çoğunlukla “bir oyun yazdım size getireyim oynayın” derler ya, burada yazarlar böyle çalışmıyor. Yazarlara, daha doğrusu başarılı yazarlara (tabii yazarlar ilk dönemlerinde kendileri yazıyor) yani oyunları bir yerlerde oynamış yazarlara gidip, “bana bir oyun yazar mısınız?” diyorsunuz. Bunun bir yolu kafana göre bir şey yaz demek, bir yolu da şu konu ile ilgili yaz demek. Anders Lutsgarten politik aktivist olarak çalışıyor, Çince konuşuyor, dört kıta da tutuklanmışlığı var, özellikle silahlanma meselesine çok yakın, olayları biliyor. Biz de bu pilotsuz uçak meselesinin nasıl işlemediği ile ilgili çalışmalar olduğunu biliyorduk. Roboski’yi merkeze alıp, oradan yola çıkarak, aynı zamanda dünyanın bu silahlanma meselesine nasıl bakacağı ile ilgili bir şey yazmasını istedik, o da yazdı. Sağ olsun.

Roboski hakkında birçok şey yazıldı, farklı biçimlerde yaşananlar dile getirilmeye çalışıldı ama ilk kez sahne üzerine taşınıyor. İzleyiciler ilk kez bu denli direk bir yüzleşme yaşayacaklar. Nasıl bir tepki bekliyorsunuz?

Oyunun merkezinde bir aile var. Özellikle Encü ailesi çok ferdiyi kaybetti, ölenlerin çoğu çok genç, 13 ile 20 yaşları arasında. Büyükler o gün bir futbol maçı seyretmek için çocukları gönderiyorlar. Bu zaten çok trajik bir durum yaratıyor. Bir de belirsizlikler var ortada, bu belirsizler de iyi bir tiyatro oyunu oluşturmak için iyi bir malzeme oluşturuyor. Adam gibi bir özür dilenmiyor, hata yapıldı, denmiyor. Aynı zamanda, yani Dünyanın en büyük orduları sayılır, Türk ordusu ve Amerikan ordusu, Nato’nun bir kanadı olarak ikisi de nasıl böyle büyük bir hata yapıyorlar! Ailelerden özür dilenmesi gerekiyor ama dilenmiyor. Bunların hepsi birer malzeme... Biz oyunda işin basın yanını da ele aldık çünkü Roboski Katliamından sonraki iki gün basına yansımada, belki de yansımaz diye düşünüldü! Basın var, Türk Askerleri var, PKK meselesi var, köylülerin oradaki durumu var, ekonomik gerçeklik var, Amerika’nın Türkiye’ye yardımları var, silah endüstrisinin ne kadar önemli bir endüstri olması var, hepsi... Bir de İŞİD meselesi var, yani son bir iki yılda bunu da gördük. Türkiye hükümeti sınır ötesinde bir Kürt oluşumundan çok çekindiği için İŞİD’i de destekliyor olabilir, sorusu var. Hepsinin iyi bir tiyatro malzemesi olacağını düşündük. Bizim oyunlarımız böyle oluyor, Arcola Tiyatrosu’nda, sosyal gerçekliği olan, politik duruşu olan oyunlar seçiyoruz çoğunlukla.

MEHMET ERGEN

'Politik Tiyatro' diye adlandırabilir miyiz?

Siyaset her şeyin içinde var zaten, tiyatro yapınca da, içinde olduğumuz siyasi ortamdan, ekonomik ortamdan bahsetmemek de bir aptal siyaset oluyor.

Olayların üzerinden bu güne yaklaşık 3,5 yıl geçti. Bildiğim kadarıyla tüm soruşturmalar sona erdi. Sizce gerçekler bir gün ortaya çıkacak mı?

Türkiye'de gerçekler bir türlü ortaya çıkmıyor, ortaya çıksın diye direnen bir halk da yok maalesef, yani insanlar bu konuların hesabı verilsin diye sokaklara çıkmıyor. Biz gezi ile ilgili bir oyun yaptık Talimhane de, Kültür Bakanlığı haksız bir şekilde, ülkenin insanların ödediği vergilerle kültür sanata destek olacakken, ödeneklerimizi kesti. Ama kimse bir şey yapmıyor bu konuyla ilgili. Ben de çok ümitli değilim. Elbette kitle hareketleri beklenmedik zamanlarda oluyor, Taksim Gezi hareketinde olduğu gibi. Uğur Mumcu'yu da bilmiyoruz, Abdi İpekçi'yi de bilmiyoruz, böyle yıllar geçiyor... Hrant Dink'i bilmiyoruz, telefon kayıtları yok diyorlar Hrant Dink'in vurulduğu sırada, yani böyle bir ülkede yaşıyoruz, dolayısıyla Roboski de ne olur bilmiyoruz! Ama anneler yürüyüş yaptığı zaman bile tutuklanma tehlikesiyle karşı karşıya kalıyorlar! Biz işimizi yapıyoruz, halkta belki daha bilinçli bir hareketle işini yapabilir, belki o zaman insanlar hesap vermek zorunda hissederler ama Türkiye'nin politikacıları Cumhuriyet tarihi boyunca hiç bir zaman, hiçbir şeyin hesabını vermek zorunda hissetmediler kendilerini.

‘Şarapnel; Katliam’ın 34 Parçası’nın Nisan ayında üç günlük bir Türkiye Turnesi olacak. Türkiye’de daha fazla kişiye ulaşmak adına, bu oyunu Türkiye’de ki oyuncularla yeniden sahneye koymayı düşünür müsünüz?

Planımız o zaten. Dekor, kostümü orada bırakıp, aldığımız tepkilere göre Türkçe de yapsak bir yere varır mı diye bir ön izleme olarak görüyoruz bunu. İki gece İstanbul’da Talimhane Tiyatrosu’nda, bir gece Bursa’da Nâzım Hikmet Kültür Merkezi’nde oynadıktan sonra “acaba?” diyeceğiz. Bu bir ön hazırlık olacak bizim için.

Takvimde görünen yeni bir oyun var mı? Varsa yine siyasi bir oyun mu olacak?

Evet. ‘Clarion’ diye bir oyun var. ‘Clarion’ gazetesinin adı. İngiltere’de özellikle sağ basın UKIP Partisini çok fazla desteklemeye başladı seçimler öncesinde. Biz de bu oyunu seçimlerden önce başlatıyoruz, seçimler boyunca oynayacak. Göçmenlerle ilgili çok fazla negatif haberler yapılıyor. Bu bir komedi, bir gazetesinin editörü, biraz Jül Sezar gibi davranıyor, çok otokratik bir insan. Köşe yazarları var... Hem gazeteler kendi aralarında birbirlerini yiyorlar, hem de tirajlarını artırmak için insanların duymak istedikleri şeyleri yazıyorlar. Bu Türkiye’de de çok yakın olduğumuz bir konu ama bu özellikle İngiltere’de bir gazetede geçiyor. Bunun bir versiyonunu belki Türkiye’de birisi cesaret edip yazar ama yazsa da biz zaten okuyamayız onu!

İngiltere’de Arcola Theatre’ın, Türkiye’de Talimhane Tiyatrosu’nun hem kurucusu hem genel sanat yönetmenisiniz, hem İngiltere’de hem Türkiye’de tiyatro yapan bir yönetmen olarak, iki ülkeyi karşılaştırdığımızda ne farklar görüyorsunuz?

Çok fazla fark var yani hangisinden başlamalı, bilemiyorum, bu başlı başına bir tez konusu. Türkiye’de malzeme çok, daha genç, daha dinamik bir seyirci var, olasılıklar, fırsatlar daha fazla. Yani 80 küsur ilde, tiyatrolar bomboş bekliyor turnelere gelecek, oyunlar oynayacak tiyatroları. Yeni oyun yazarları çıkması için çok olağan bir ortam var, çok fazla hikâyemiz var yazılmayı bekleyen, ama yeterli eğitim yok, yeterli oyuncu sayısına sahip değiliz. 2000-3000 tane oyuncu ile hem dizileri, hem filmleri hem tiyatroları yapmaya çalışıyoruz. Aynı oyuncuları üniversitelerde hoca olarak da yönetmen, çevirmen olarak da görüyoruz. İngiltere’de 40.000 oyuncu var. Ben bir oyun yapmak istiyorsam bir haftada provalara başlayabiliyorum. Türkiye’de yalnızca bir ekibi

toparlamak haftalar sürüyor. Bu ekibi bir araya getirince de böyle her gün sabah 10'dan akşam 6'ya prova yapamıyorsunuz. 'Şarapnel' dört haftada çıktı, Türkiye'de dört haftada hiç bir şey çıkmaz maalesef. Eleman azlığı ve eğitim eksikliği en büyük sorun bence. Oyuncu dışındaki kalifiye eleman da henüz çok eğitimsiz, bunun içine yönetmen de, oyun yazarı da, sahne amirleri de giriyor. Sahne arkası çok zayıf. Hep salon sıkıntısından bahsedilirdi, bence artık salon sayısı, prodüksiyon sayısını çoktan geçti. Daha çok iş yapılması için daha çok yaratıcı kadroların oluşturulması gerekiyor. Bu da bir kısır döngü, çünkü oluşacak mı bilmiyoruz, üniversiteler de böyle bölümler yok, üniversitemiz çok akademik bakıyorlar her şeye, herkes akademisyen yetiştirmek istiyor.

İşin bir de pratik tarafı var...

İşin pratik tarafı en önemli tarafı bence, akademik tarafı hiç önemli değil iş çıkartmak için. Akademisyenler yazsın, çizsin, kitap bassınlar, biz de onları okuyalım ama tiyatro oyununa dönüşmüyor onlar maalesef.

Şarapnel (Shrapnel)

Katliamın 34 Parçası (34 Fragments of a Massacre)

Yazan: Andres Lustgarten

Yöneten: Mehmet Ergen

Dekor / Kostüm: Anthony Lamble

Işık / Video: Richard Williamson

Müzik ve Ses: Neil McKeown

Dramaturg: Seçil Honeywill

Oyuncular:

Tuncay Akpınar

Josef Altin

Karina Fernandez

David Kirkbride

Aslam Percival Husain

Ryan Wichert

Oyun Tarihleri:

11 Mart – 2 Nisan 2015, Arcola Theatre, London

www.arcolatheatre.com

24 Ashwin Street, London E8 3DL, 020 7503 1646

4-5 Nisan 2015, Talimhane Tiyatrosu, İstanbul

Abide-i Hürriyet Cad. No:211 BlackOUT AVM Şişli / İstanbul, 0212 238 85 09

www.talimhanetiyatrosu.com

7 Nisan 2015, Nazım Hikmet Kültür Merkezi, Bursa

www.dirensanat.com

LINK: <http://dirensanat.com/dilek-yorulmazin-yonetmen-mehmet-ergen-ile-roportaji-roboski-bir-sahneye-sigdirildi/>